

**EGZAMIN MATURALNY
OD ROKU SZKOLNEGO 2014/2015**

**JĘZYK UKRAIŃSKI
POZIOM PODSTAWOWY**

**ROZWIĄZANIA ZADAŃ I SCHEMATY PUNKTOWANIA
(A1, A2, A3)**

GRUDZIEŃ 2013

Завдання 1.1. (0–1)

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.8. Zdający rozpoznaje cechy gatunkowe tekstu.

Прикладове розв'язання

Публіцистичний стиль

Схемат пунктування

1 pkt – за wskazanie stylu tekstu

0 pkt – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Завдання 1.2. (0–2)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10. Zdający odczytuje sens tekstu (znaczenia grup zdań uporządkowanych w akapicie).
--	---

Прикладове розв'язання

Комп'ютер є у кожного; якщо телевизор, то не один; телефони є навіть у котів; гаджети так багато; купують все нові й нові гаджети; у Веселих Корчах механізатор купив айпад

Схемат пунктування

2 pkt – za wskazanie czterech przykładów

1 pkt – za wskazanie dwóch przykładów

0 pkt – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Завдання 1.3. (0–2)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.13. Zdający dostrzega zróżnicowanie słownictwa; rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone – rozumie ich funkcję w tekście (wymaganie z III etapu kształcenia).
--	--

Прикладове розв'язання

1. *Це – запозичення*

2. *Щоб вказати на глобальний характер змін у економіці і культурі, а відтак – у мові.*

Схемат пунктування

2 pkt – za rozpoznanie zapożyczeń i wyjaśnienie celu ich użycia

1 pkt – za rozpoznanie zapożyczeń lub wyjaśnienie celu ich użycia

0 pkt – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Завдання 1.4. (0–1)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10. Zdający odczytuje sens tekstu (znaczenia związków frazeologicznych).
--	--

Прикладове розв'язання

Щось зовсім безглузде, нелогічне, непристойне, що-небудь.

Схемат пунктування

1 pkt – za wyjaśnienie frazeologizmu

0 pkt – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Завдання 1.5. (0–1)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10. Zdający odczytuje sens tekstu (znaczenia grup zdań uporządkowanych w akapicie).
--	---

Przykładowe rozwiązanie

Автор вважає, що радіо не зникло. На сьогодні воно може навіть замінити телебачення.

Schemat punktowania

1 pkt – za sformułowanie tezy

0 pkt – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Завдання 1.6. (0–1)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.10. Zdający odczytuje sens tekstu (znaczenia związków frazeologicznych).
--	--

Przykładowe rozwiązanie

Воно вжите у переносному значенні. Ліпити – робити щось із пластичного матеріалу, тут: у значенні придумувати, формувати, відображати образи в літературі.

Schemat punktowania

1 pkt – za wyjaśnienie kontekstu użycia słowa

0 pkt – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Завдання 1.7. (0–2)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.12. Zdający odczytuje sens tekstów artystycznych i publicystycznych, uwzględniając zawarte w nich informacje zarówno jawne, jak i ukryte
--	--

Przykładowe rozwiązanie

Учні читають поезію, щоб розвивати образну уяву, осмислювати поетичне слово і формулювати власні думки.

Schemat punktowania

2 pkt – za podanie dwóch argumentów

1 pkt – za podanie jednego argumentu

0 pkt – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Завдання 1.8. (0–2)

II. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.	2.11. Zdający dokonuje logicznego streszczenia tekstu argumentacyjnego.
--	---

Przykładowe rozwiązanie

1. Учні старших класів правильно визначають ідею вірша, але не звертають уваги на почуття і переживання ліричного героя.

2. Завдання учителя – навчити розуміти красу поезії, розрізняти ідейне спрямування вірша, розпізнавати творчу манеру митця.

3. Сприймання учнем ліричного твору зумовлене його особистістю та характером, а також своєрідністю твору.

4. Праця словесника повинна бути різносторонньою, відповідно до сучасних методичних вказівок.

Schemat punktowania

2 pkt – za poprawne podanie czterech punktów planu

1 pkt – za poprawne podanie dwóch punktów planu

0 pkt – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Завдання 1.9. (0–1)

III. Tworzenie wypowiedzi w języku narodowym lub etnicznym.	3.11. Zdający dobiera antonimy (wymaganie z III etapu kształcenia).
---	---

Przykładowe rozwiązanie

поширений

минулий

Schemat punktowania

1 pkt – za dwa antonimy

0 pkt – za błędną odpowiedź lub brak odpowiedzi

Тема 2.1. Чи людина формує своє середовище і чи оточення формує людину? Обґрунтуй свою думку, посилаючись на фрагмент есе Ю. Андруховича та інший текст культури. Твоя робота повинна налічувати мінімум 250 слів.

Wymagania ogólne	Wymagania szczegółowe
III. Tworzenie wypowiedzi. IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.	Zdający: 3.1. sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (wymaganie z III etapu kształcenia) 3.1. tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2. tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4. stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 4.7. określa problematykę utworu (wymaganie z III etapu kształcenia); 4.5. rozpoznaje treści symboliczne utworu; 4.10. rozpoznaje sposoby kreowania bohatera i świata przedstawionego.

Kryteria oceny rozprawki

A	Sformułowanie stanowiska wobec problemu podanego w poleceniu	B	Uzasadnienie stanowiska	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
6	Stanowisko jest adekwatne do problemu podanego w poleceniu	12	Uzasadnienie trafne, szerokie i pogłębione	2	Brak błędów rzeczowych	4	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	3	Styl stosowny	4	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
		9	Uzasadnienie trafne i szerokie												
3	Stanowisko jest częściowo adekwatne do problemu podanego w poleceniu	6	Uzasadnienie trafne, ale wąskie	1	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	2	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	1	Styl częściowo stosowny	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
		4	Uzasadnienie częściowe												
0	Stanowisko jest nieadekwatne lub brak stanowiska	0	Brak uzasadnienia stanowiska	0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 3 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Przykładowa realizacja zadania

На мою думку, середовище формує людину, але й діється навпаки – людина теж формує своє оточення. Від початку свого існування на землі люди були міцно пов'язані з територією, на якій жили. Ці тези виражені й підтверджені у двох творах, які ми проаналізуємо далі.

В есе Ю. Андруховича Львів зображений як привабливе та цікаве місто. Тут збереглися сліди спільної історії різних націй. Львів постає містом контрастів: мов, вірувань, сходу і заходу, різноманітної архітектури та екзотичної рослинності. Головним матеріалом для зображення простору міста стають міф та історія. У концепції Львова Андруховича присутні автобіографічний, культурний та літературний елементи, а особливий простір міста формує письменника і як людину, і як автора. Наведений фрагмент есе доводить, що людина завжди пов'язана з середовищем. Автор вважає простір міста скарбом і святинєю, які треба берегти для наступних поколінь. Особливе розташування Львова між сходом і заходом, а також його наслідки, знаходять своє віддзеркалення в історії львівської «цивілізації».

Культурний простір міста Андрухович розширює також до літератури, архітектури та природи, які творять своєрідний казковий клімат. Львів – це місто багатьох культур, де проживали різні нації, де можна було почути різні мови. Культурне обличчя міста у минулому формували українці, вірмени, євреї, поляки та німці. Автор не оцінює негативно їхньої діяльності у місті. Підкреслює, що це було місце, де середземноморська культура співіснувала з візантійською та орієнтальною. Есеїст творить власний, епізодичний, фрагментарний опис, у якому існують різні Львови.

Прикладом тексту, що також підтверджує тезу про те, що середовище формує людину, і навпаки, є роман Михайла Коцюбинського «Тіні забутих предків». У ньому селяни, за допомогою різних вірувань, пояснюють явища природи, оскільки вони дуже прив'язані до своїх традицій. Головний герой Іван виховується у гармонії з природою, тому він – вразлива і надзвичайно чутлива людина. Він знаходить спокій душі у довкіллі, часто мандрує по горах і там забуває про цілий світ. Після трагічної смерті коханої Марічки він не може погодитися з її втратою: сердиться на річку, яка її забрала, не хоче більше жити. Хоча Іван виховувався серед зрадливої і стихійної гірської природи, проте він не може збагнути її законів. Йому важко погодитися з тим, що природа дає людині життя, але вона може й відібрати його в одну мить. Його душа зболіла і зневірена, а ліками для неї стає саме природа. Живучи далеко від людей, Іван знаходить спокій і рівновагу: природа відроджує його, після чого зміцнілому духові героя життя вже не таке страшне.

У наведених текстах і місто, і гори зображені як цікаві простори, що формують світогляд людини. Але і людина пристосовувала ці середовища до своїх потреб. З іншого боку, оточення впливає на формування людини, тому що спонукає її до того, щоб ним дивуватися, тишитися, або заперечувати його.

Poziom wykonania

A. Sformułowanie stanowiska: 6 pkt. – stanowisko adekwatne do problemu, zdający wyraźnie formułuje jednoznaczną tezę, w której prezentuje własne stanowisko.

B. Uzasadnienie stanowiska: 12 pkt. – uzasadnienie trafne, szerokie i pogłębione (zdający odwołał się rzeczowo do tekstu, podał i omówił przykłady postaw, których zachowanie potwierdza postawioną tezę, uzasadnił przekonująco swoje zdanie).

C. Poprawność rzeczowa: 2 pkt. – brak błędów rzeczowych.

D. Zamysł kompozycyjny: 4 pkt. – kompozycja funkcjonalna.

E. Spójność lokalna: 2 pkt. – pełna spójność wypowiedzi.

F. Styl tekstu: 3 pkt. – styl stosowny.

G. Poprawność językowa: 4 pkt. – brak błędów.

H. Poprawność zapisu: 4 pkt. – zapis w pełni poprawny.

Тема 2.2. Проаналізуй наведений твір. Визнач тезу й обґрунтуй її. Твоя робота повинна налічувати мінімум 250 слів.

<p>III. Tworzenie wypowiedzi. IV. Analiza i interpretacja tekstów kultury.</p>	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> 3.1. sprawnie posługuje się oficjalną odmianą języka narodowego (wymaganie z III etapu kształcenia); 3.1. tworzy dłuższy tekst pisany zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej; 3.2. tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę, dobiera i porządkuje argumenty, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie); 3.4. stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji; 4.7. określa problematykę utworu (wymaganie z III etapu kształcenia); 4.5. odczytuje treści symboliczne utworu; 4.6. wskazuje zastosowane w utworze językowe środki wyrazu artystycznego; 4.11. rozpoznaje podstawowe motywy oraz ich funkcje w utworze; 4.12. wykorzystuje w interpretacji elementy znaczące dla odczytania sensu utworu (tytuł, podtytuł, puenta, kompozycja, słowa-klucze, motto); 4.13. wykorzystuje w interpretacji utworu konteksty: literacki, kulturowy, filozoficzny, biograficzny.
--	--

Kryteria oceny interpretacji utworu poetyckiego

A	Koncepcja interpretacyjna	B	Uzasadnienie tezy interpretacyjnej	C	Poprawność rzeczowa	D	Zamysł kompozycyjny	E	Spójność lokalna	F	Styl tekstu	G	Poprawność językowa	H	Poprawność zapisu
6	Koncepcja niesprzeczna z utworem, spójna i obejmująca sensy niedosłowne	12	Uzasadnienie trafne i pogłębione	2	Brak błędów rzeczowych	4	Kompozycja funkcjonalna	2	Pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenia spójności	3	Styl stosowny	4	Brak błędów lub nieliczne błędy nierażące	4	Zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące
4	Koncepcja niesprzeczna z utworem, ale niespójna i/lub obejmująca w większości znaczenia dosłowne	8	Uzasadnienie trafne, ale niepogłębione	1	Nie więcej niż jeden błąd rzeczowy	2	Zaburzenia funkcjonalności kompozycji	1	Znaczne zaburzenia spójności	1	Styl częściowo stosowny	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące	2	Liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące
2	Koncepcja częściowo sprzeczna z utworem	4	Uzasadnienie częściowo trafne												
0	Brak koncepcji lub koncepcja całkowicie sprzeczna z utworem	0	Brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację	0	Błędy rzeczowe	0	Brak zamysłu kompozycyjnego	0	Wypowiedź niespójna	0	Styl niestosowny	0	Liczne błędy rażące	0	Liczne błędy rażące

UWAGA

Jeśli w kategorii A praca uzyska 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 2 punkty, a w kategorii B – 0 punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje 0 punktów.

Przykładowa realizacja zadania

Василь Симоненко був великою надією покоління шістдесятників. Він прославився як пропагатор правди, захисник людської гідності, уособлення надії. Сам письменник жив так, щоб могли назвати себе людиною. Ліричне Я вірша «Крик ХХ віку» схоже на самого автора. Він показує, що надією людства і землі є свідомі поети-будителі. Щоб це довести, наведемо кілька аргументів.

Вірш починається описом природи. У ній вітворена гармонія, радість, щастя. Контрастом до неї є опис дійсності ХХ ст. Поет пише про криваві конфлікти між людьми, зло, якому нема кінця, усвідомлення повільної загибелі людства.

Порівняння землі з вагітною жінкою, пригніченою скорботою, показує, що ліричний герой вболіває за людство і переймається майбутнім планети. Далі, в передостанній строфі, показаний справжній характер людей. Вони засліплені, продажні – це холоді, що «катам співають», як діти бавляться і не передчувають загибелі. Ліричний герой бачить, що таку ситуацію використовують володарі (тут «генерали»), які ведуть планету до знищення (метафора «мріють посадити атомні гаї»).

Дивлячись на це, ліричне Я усвідомлює свою роль. Земля народила його як свого роду надію. Він мусить змінити життя людей. Земля у творі, як мати, звертається до свого сина і просить його про допомогу. Вона прагне оновитися, хоче відчутти весну, яка є символом змін, нового, іншого життя.

Ліричне Я ще більше переконується у визначеній місії, коли, за словами землі, має стати «жорстоким катом» – месником, борцем за правду і честь. Він, як син матері-землі, відчуває на собі велику відповідальність, яка стає ще більшою, коли він, придивившись до землі, називає її «великою і «найгеніальнішою з породіль». Тут зображена безмірна любов, пошана, а також вдячність за подароване життя.

Розуміння ситуації, відповідальність і усвідомлення своєї ролі ведуть ліричне Я до образу борця. Він починає боротьбу за виживання, особливо, коли говорить про себе: «стою у злобі по коліна». Саме тоді постає образ, який не боїться зла, що переповнює світ. Думаю, що він відчуває незрозуміння, приниження, чує прокльони, але, однак, не піддається. Ліричне Я не кориться, бо знає, що на його допомогу чекають «божевільні каліки», яких змушують жити у знищеній державі (руїна – це її символ), воно починає жити проблемами інших і це мотивує його до боротьби.

В останній строфі вірша рядки «ридаю, кричу, гилю себе у груди» нагадують Шевченковий плач із відомого послання. Безсумнівно, у Симоненка його можна окреслити криком ХХ ст. Поет промовляє на захист усіх тих, кого скривджено. Ця фраза коротка, однак її зміст запам'ятовується всім, хто читає цей вірш. Свій крик ліричний герой завершує риторичними запитаннями. Вони, однак, не вказують на безсилля, а закликають до праці: люди мають прокинутися і почати змінювати своє життя.

Ліричне Я вірша «Крик ХХ віку», в якому, можливо, постає поет Василь Симоненко, щиро любить і шанує людину. У пошуках її щастя він готовий пожертвувати собою. Саме таких людей потребує ХХ століття, у якому загубилася правда й затерлося слово людяність. На мою думку, єдиною надією їхнього відродження є роль свідомих будителів.

Poziom wykonania

A. Koncepcja interpretacyjna: 6 pkt. – koncepcja interpretacyjna niesprzeczna z utworem, spójna i obejmująca sensy niedosłownie (znajduje potwierdzenie w tekście, obejmuje i łączy w całość odszukane przez piszącego sensy utworu).

B. Uzasadnienie tezy interpretacyjnej: 12 pkt. – uzasadnienie tezy interpretacyjnej trafne i pogłębione.

C. Poprawność rzeczowa: 2 pkt. – brak błędów rzeczowych.

D. Zamysł kompozycyjny: 4 pkt. – kompozycja funkcjonalna (segmentacja i uporządkowanie tekstu zgodne z wybranym przez zdającego gatunkiem wypowiedzi; wyodrębnione językowo i graficznie części pracy logicznie i konsekwentnie uporządkowane).

E. Spójność lokalna: 2 pkt. – pełna spójność wypowiedzi.

F. Styl tekstu: 3 pkt. – styl stosowny (środki językowe dostosowane do wybranego przez zdającego gatunku wypowiedzi i sytuacji, celowo zastosowane konstrukcje składniowe oraz jednostki leksykalne; konsekwentne posługiwanie się jednym, wybranym stylem).

G. Poprawność językowa: 4 pkt. – brak błędów.

H. Poprawność zapisu: 4 pkt. – zapis w pełni poprawny.